

3.VRUCHT EN GAVEN VAN DE HEILIGE GEEST

Vrucht van de Geest

We hebben in de vorige studies over de Heilige Geest al gezien dat het Gods verlangen is dat Zijn volk werkelijk in staat zou zijn God lief te hebben, God te dienen en naar zijn geboden en wetten te leven. Omdat dat niet uit eigen kracht mogelijk is voor de mens, heeft God zijn Geest gegeven. Zo zegt Ez.36:26-27: “Ik zal jullie mijn Geest geven en zorgen dat jullie volgens mijn wetten leven en mijn regels in acht nemen”.

De enige die werkelijk volkomen in staat is om naar Gods wetten te leven, God lief te hebben en te dienen was zijn Zoon, Jezus Christus. Hij leidde op aarde een leven zonder zonde. Daarom kon Hij ook door zijn dood aan het kruis de zonde wegdoen. Door zijn verzoeningswerk is het mogelijk om wedergeboren te worden tot een kind van God en de Geest te ontvangen om door de volheid van de Geest werkelijk in staat te zijn God te dienen en lief te hebben.

Omdat Jezus werkelijk in staat was God lief te hebben en te dienen en naar zijn normen te leven, stelt God zijn Zoon als model of voorbeeld voor ons om te leven naar zijn beeld of karakter: “Wie God al van tevoren heeft uitgekozen, heeft Hij er ook van tevoren toe bestemd om het evenbeeld te worden van zijn Zoon” (Rom.8:29). God wil dus dat we op Jezus lijken. God wil dat wij gaan lijken op Jezus, maar het wezenlijke verschil met Jezus is dat wij zondigen en Hij niet zondigde, dus dat we nooit vanuit onszelf kunnen lijken op Jezus. Maar God wil ons helpen door zijn Geest, zoals Paulus zegt in II Kor.3:18 “Wij allen...zullen meer en meer door de Geest van de Heer naar de luister van dat beeld (= Jezus) worden veranderd”.

In Gal.5:22 spreekt Paulus over de vrucht van de Geest: “Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing”. In feite wordt hier het beeld of het karakter van Jezus omschreven: Jezus was vol liefde, vreugde en vrede, vol geduld, vriendelijkheid en goedheid, vol geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing. Oftewel vol van de vrucht van de Geest.

En Paulus wil dat de gelovigen ook vol van diezelfde vrucht van de Geest worden, dat hun karakter steeds meer op het karakter van Jezus gaat lijken. En dat is een werk van de Geest. Zoals een vrucht niet uit zichzelf kan groeien en rijpen, maar daarvoor verbonden moet zijn aan de boom en daar de voeding uit haalt, zo kan de vrucht van de Geest in ons leven niet vanuit onszelf groeien en rijpen, maar door de verbondenheid met de Heilige Geest. Wie van ons lukt het om **altijd en overal** lief te hebben, vreugde en vrede te ervaren, geduldig en vriendelijk te zijn, goed te doen, trouw te zijn, zachtmoedig op te treden en onszelf te beheersen? Daarom moeten we elke dag ons weer laten volstromen met de Geest of ons laten vervullen met de Geest (Ef.5:18). De Geest moet ons leven leiden om te groeien en te rijpen in zijn vrucht: “Wanneer de Geest ons leven leidt, laten we dan ook de richting volgen die de Geest ons wijst”(Gal.5:25).

De negen karaktereigenschappen vormen samen de vrucht van de Geest: liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof (= trouw of betrouwbaarheid), zachtmoedigheid en zelfbeheersing. Deze negen deugden zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het is niet mogelijk het ene na te streven zonder het andere, want dan raakt men uit balans. Paulus spreekt ook over ‘de vrucht’ als eenheid en niet over ‘vruchten’. Doordat de Heilige Geest in ons woont, zijn gelovigen in staat te groeien in liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing.

In Gal.5:16-17 en 19-21 spoort Paulus ons aan om ons leven te laten leiden door de Geest en niet door onze zondige natuur: “Laat u leiden door de Geest, dan bent u niet gericht op uw eigen begeerten. Wat wij uit onszelf najagen is in strijd met de Geest, en wat de Geest verlangt is in strijd met onszelf. Het één gaat in tegen het ander, dus u kunt niet doen wat u maar wilt...Het is bekend wat onze eigen wil allemaal teweegbrengt: ontucht, zedeloosheid en losbandigheid, afgoderij en toverij, vijandschap, tweespalt, jaloezie en woede, gekonkel, geruzie en rivaliteit, afgunst, bras- en slemppartijen, en nog meer van dat soort dingen...”. In de NBG – vertaling uit 1951 wordt gesproken over (het begeren van/de werken van) het vlees. ‘Vlees’ is een term die Paulus veel gebruikt om de zondige en zelfzuchtige natuur van de gevallen mens mee aan te duiden.

Hoewel de zondige natuur of het vlees bij onze bekering en wedergeboorte gedood zijn – “Wie Christus Jezus toebehoort, heeft zijn eigen natuur met alle hartstocht en begeerte aan het kruis geslagen” (Gal.5:24) –, kan de oude natuur nog steeds de kop opsteken in ons christelijke levenswandel. Iemand heeft eens heel treffend gezegd: ‘hoewel de oude mens dood is (= oude natuur gekruisigd), staat hij weer snel op uit de dood als je op zijn tenen staat’. Juist in situaties van verleidingen, zorgen en problemen kunnen wij toegeven aan onze oude natuur met al haar hartstocht en begeerte. Dat komt omdat wij nog niet in een volmaakte wereld en omgeving leven, ook al zijn wij een nieuwe schepping in Christus. Er zijn drie geestelijke zaken, die voortdurend aan ons trekken om ons te laten struikelen in het vlees: de satan, de aantrekkingskracht van de zondige wereld om ons heen, en de zwakheid van ons lichaam. Dáárom moeten we ons altijd laten leiden door de Geest, en ons dagelijks vervullen met de Geest. Als wij toegeven aan het vlees, dan bedroeven wij de Geest of doven wij de Geest uit. Dan zijn we als plastic bekertjes vol met gaatjes, waar het water van de Geest weer uitstroomt door onze ‘lekken en gebreken’.

Maar het is mogelijk om steeds meer de vrucht van de Geest in ons leven te laten toenemen en de werken van het vlees te laten afnemen, omdat de werken van het vlees gekruisigd zijn, en omdat de Geest in ons woont. Wij kunnen staan in de overwinning van Christus. Paulus zegt in Rom.8:4-5 “Ons leven wordt immers niet langer beheerst door onze eigen natuur, maar door de Geest. Wie zich door zijn eigen natuur (‘vlees’) laat leiden is gericht op wat hij zelf wil, maar wie zich laat leiden door de Geest is gericht op wat de Geest wil.” Wij bepalen dus zelf of we ons als christenen laten leiden door de Geest of door het vlees! Als wij willen dat de Heilige Geest goede vruchten in ons leven voortbrengt – Zijn vrucht! –, dan moeten we goed zaad zaaien. Een oude spreuk luidt: “Zaai een gedachte en je oogst een daad; zaai een daad en je oogst een gewoonte; zaai een gewoonte en je oogst een karakter; zaai een karakter en je oogst een bestemming”. Het werk van de Geest om te groeien in zijn vrucht vraagt tijd en discipline. Het is een proces van geleidelijke groei.

Door reformatorische christenen wordt evangelische christenen wel eens verweten, dat zij wel heel makkelijk over de kracht van de oude mens in ons leven heenstappen. Men zegt dan, dat we niet zomaar kunnen spreken over een overwinnend christenleven, want het christenleven is een immense strijd, die we vaak weer verliezen. Daarbij wordt dan gewezen op de tekst in Rom.7:19, waar Paulus zegt: “Wat ik verlang te doen, het goede, laat ik na; wat ik wil vermijden, het kwade, dat doe ik”. Paulus beschrijft hier dus zijn voortdurende strijd tegen de zonde als christen. Het is echter de vraag of Paulus hier spreekt over de christen. Waarschijnlijk spreekt Paulus hier niet over de christen die voortdurend strijdt tegen de zonde en daarin vaak het onderspit delft, maar over de godsdienstige Jood die niet in Christus als de Messias gelooft (in feite spreekt Paulus over zichzelf als vrome Farizeeër vóóordat hij Christus leerde kennen). Deze persoon kan vanuit zichzelf wel het goede willen en het goede van de

Wet nastreven (Rom.7:21-25), maar zal nooit in staat zijn om dat naar zijn eigen en Gods tevredenheid uit te voeren. Paulus zegt dat we juist wel in staat zijn om een overwinnend leven te leiden, zolang we ons maar door de Geest laten leiden!

Gaven van de Geest

Naast de vrucht van de Geest zijn er ook gaven van de Geest. Paulus zegt in I Kor.12:4-6 “Er is verscheidenheid in genadegaven, maar het is dezelfde Geest; en er is verscheidenheid in bedieningen, maar het is dezelfde Here; en er is verscheidenheid in werkingen, maar het is dezelfde God, die alles in allen werkt” (NBG – vertaling uit 1951).

Een goede definitie voor de gave van de Geest luidt: ‘Een geestelijke gave is een bijzondere bekwaamheid, die de Heilige Geest geeft aan iedere christen, en die tot opbouw van het Lichaam van Christus gebruikt moet worden’.

Het verschil tussen de vrucht van de Geest en de gaven van de Geest is dat de vrucht van de Geest het doel van het christelijk leven vormt – je wordt immers gevormd naar het beeld van Christus -, en dat de geestelijke gaven middelen zijn om dat doel te bereiken.

Hoewel geestelijke gaven ook tot opbouw van het persoonlijke geloofsleven kunnen dienen, zijn zij vooral gegeven om de medegelovige of de gemeente op te bouwen. Paulus zegt in I Kor.12:7 “In iedereen is de Geest zichtbaar aan het werk, ten bate van de gemeente”, en in Ef.4:16 “Ieder deel draagt naar vermogen bij tot de groei van het lichaam, dat zo zichzelf opbouwt door de liefde”. En Petrus zegt in I Pt.4:10 “Laat ieder van u de gave die hij van God gekregen heeft, gebruiken om de anderen daarmee te helpen, zoals het goede beheerders van Gods veelsoortige gaven betaamt”.

Het Nieuwe Testament kent enkele teksten waarin de gaven van de Geest worden opgesomd: I Kor.12:4-30; Rom.12:3-8; Ef.4:7-16; I Pt.4:10-11. Hoeveel geestelijke gaven er zijn, is lastig te benoemen. Het NT somt er ongeveer twintig op. Maar het OT somt nog een gave op die het NT niet noemt: de gave van creativiteit en kunstzinnigheid. De kunstenaars Besaleël en Oholiab worden vervuld met de Heilige Geest om de voorwerpen voor de tabernakel te maken (Ex.35:30-35 NBG – vertaling uit 1951).

Verder is het zo dat we uit de kerkgeschiedenis weten dat de Heilige Geest soms gaven geeft, die niet in het Nieuwe Testament expliciet als geestelijke gaven genoemd worden. Ik denk aan Charles Wesley (1707-1788), die meer dan zesduizend liederen heeft geschreven, zoals het bekende kerstlied ‘Hoor, de engelen zingen de eer van de nieuwgeboren Heer’. Hij had dus de gave van muziek. De Engelse theoloog John Stott heeft eens gezegd: ‘Het NT noemt minstens twintig gaven bij name, maar de levende God, die zo van afwisseling en verscheidenheid houdt en een gulle Gever is, zou er wel eens veel en veel meer kunnen uitdelen’. Er is één Geest, maar een verscheidenheid aan gaven, zegt Paulus.

Niet iedere gelovige ontvangt alle gaven, maar iedere gelovige ontvangt in ieder geval één of enkele gaven. Zo zegt Paulus in I Kor.12:8-10 “aan de één wordt door de Geest ...geschonken, en aan de ander door diezelfde Geest ...; en weer anderen...”. God geeft niet elke gelovige alle gaven, want dat zou leiden tot hoogmoed en egocentrisme. God heeft ons slechts één of enkele gaven gegeven, en iedereen weer andere gaven, met het doel om elkaar aan te vullen en elkaar te dienen. Het is niet voor niets dat als Paulus spreekt over gaven, dat hij het beeld van het lichaam gebruikt. De verschillende lichaamsdelen kunnen niet zonder elkaar om te functioneren. Ze zijn allemaal op de hun toebedeelde plaats in het lichaam nodig en noodzakelijk.

Maar het is de Geest die bepaalt welke gave(n) Hij aan wie schenkt: “Al deze gaven worden geschonken door één en dezelfde Geest, die ze aan iedereen afzonderlijk toebedeelt zoals Hij wil” (I Kor.12:11). Vaak sluiten deze gaven aan op onze natuurlijke talenten, maar dat hoeft niet. Het verschil tussen natuurlijke talenten en geestelijke gaven is, dat natuurlijke talenten aan ieder mens bij de geboorte wordt gegeven, en dat geestelijke gaven aan ieder christen bij de wedergeboorte wordt gegeven. De natuurlijke talenten worden aangewend voor eigen ontplooiing en voor de opbouw van de maatschappij, en de geestelijke gaven worden aangewend voor eigen geestelijke ontplooiing, maar met name voor de opbouw van de gemeente van Christus.

Hoe kunnen wij ontdekken welke gaven God ons heeft gegeven of wil geven?

In de eerste plaats moeten we geloven dat God ons gaven geeft. We mogen ons uitstrekken naar de gaven die God ons wil geven. In I Kor.14:1 zegt Paulus: “Jaag de liefde na en streef naar de gaven van de Geest...”. In de tweede plaats kunnen we onze geestelijke gave(n) vaak daar vinden waar onze interesse naar uitgaat, of wat wij belangrijk vinden, of wat wij leuk vinden. Vaak sluiten geestelijke gaven aan bij onze natuurlijke talenten.

In de derde plaats moeten christenen, die ons goed kennen, bevestigen dat wij die gave hebben. Wij kunnen van onszelf wel overtuigd zijn een bepaalde gave te hebben, maar als andere mensen dat niet bevestigen, is er toch een probleem.

Ook mag je ‘experimenteren’ met geestelijke gaven. Dat betekent dat je, om te ontdekken of een gave bij je past, voor een bepaalde tijd een bepaalde taak in de gemeente of in Gods koninkrijk mag uitoefenen. Zo kun je ontdekken of God je werkelijk deze gave heeft gegeven of niet. Uiteraard is gebed voor de geestelijke gaven ook belangrijk.

Iedere gelovige ontvangt dus één of enkele geestelijke gaven voor onbepaalde tijd. Soms kan een gelovige een gave als een blijvende bediening ontvangen. Zo heeft Jan Zijlstra de gave van genezing ontvangen en hij heeft daar zijn bediening van gemaakt. Vele gelovigen hebben de gave van genezing niet ontvangen. Toch kan het een keer gebeuren dat je een zieke mag genezen op gebed. Dan heb je die gave alleen voor dat moment ontvangen.

Soms wordt onderscheid gemaakt tussen ‘gewone’ geestelijke gaven, zoals dienen en onderricht geven, en ‘bijzondere’ geestelijke gaven, zoals gebedsgenezing, exorcisme, profetie en tongentaal. De ‘gewone’ geestelijke gaven sluiten aan bij natuurlijke talenten, en de ‘bijzondere’ geestelijke gaven niet. Dat onderscheid maakt het NT echter niet. Alle gaven zijn net zo ‘gewoon’ en ‘bijzonder’. Daarmee is het ook niet zo dat de ‘bijzondere’ gaven dus hebben opgehouden te bestaan, en de ‘gewone’ gaven nog wel bestaan, zoals soms wordt beweerd. Maar op dat laatste aspect ga ik in de laatste studie ‘Profetie en tongentaal’ meer in.

Maar hoeveel en welke gaven ik ook heb (ontvangen), de motivatie waarmee we de gaven gebruiken moet altijd de liefde zijn: “Al ware het, dat ik met de tongen der mensen en engelen sprak (tongentaal), maar had de liefde niet, ik ware schallend koper of een rinkelende cymbaal. Al ware het, dat ik profetische gaven had.....en al het geloof had, zodat ik bergen verzette, maar had de liefde niet, ik ware niets” (I Kor.13:1-2).

Zonder de liefde stellen de gaven niets voor, maar is het ‘lucht en leegte’ voor God, om het met de woorden van Prediker te zeggen. Het is niet voor niets dat de liefde als eerste wordt genoemd bij de vrucht van de Geest: “Maar de vrucht van de Geest is liefde.....”.

De liefde stelt ons in staat om met onze gaven de ander en de gemeente van Christus te dienen. Daar begon ik de Bijbelstudie mee: God heeft ons zijn Geest gegeven om ons in staat te stellen Hem en elkaar lief te hebben. Weet u wat gebeurde toen wij de Heilige Geest ontvingen? Toen werd de liefde van God in onze harten uitgestort of uitgegoten (Rom.5:5).

De Heilige Geest en de liefde zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.